

Abonnement pour un an

350 Piastres

Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIII ème ANNÉE

1 Juillet 1928 No. 255

اجتهاد

علمی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صمی مجموعہ

بوتان : سنه لکی [24 نسخه]

تورکیا ایچون 2 بقی، خارج ایچون
آبجی، اعلا کاغذلیسی 5 لیرادر.

اداره خانه سی :

جفال اوغلند « اجتهاد نهوی »

تلفون : استانبول 865

یکرمی اوچنچی سنه

نومرو 255 - 1 تموز 1928

یدی یوز سنه لک دارالفنونه اورادن چیمش بیوک
آدملرک مدالیونلری بیله واردر .

کچنلرده اقدامه یازدیغ بر مقاله ده، آياس پاشا قبرستانه
وقتیله دفن ایدلش و یاریم عصر کچمدن نه مزاری نه مزار
طاشی قالمش اولان (شناسی) نك بر هیكلی رکز
اولونماسنی ایسته مش ایدم . بو ، بلکه قوجه شناسی به
قارشی بومملکت انسانلرینک کوستردکری قیمت ناشناسلک
بر کفارتی اولوردی .

أولولری هر وسیله ایله اونومنه نك تازه بر مثالیه ده
اخیراً اجرا اولونان (قیصقلی) تراموای خطنک رسم
کشادنده کوره بیلیرز . بو خطی نیجه مفید مؤسسانک
بانسی اولان مرحوم خیری بک یادی رمش ایدی . الی ،
الی بش سنه مقدم اسکدارله قیصقلی آراسنده بیکری
اومنیوس آراهلری ایشله دلش ایدی . او یوقشلی چالا
قامچی چیقان حیوانلر ، چکدکری اذالره طاقتدن
دوشه رکز چابوق چابوق اولدکلرندن اومنیوس شرکتی
منفسخ اولش ایدی . ایکی چاملیجه - بیوک و کوچوک
چاملیجه لر - بر طرفدن استانبول اهالیسی و دیگر طرفدن
کویلیر ایچون شکری ادا ایدلر بر صحت و کچیم نعمتی
ایکن خیری بک زمانه کلنجه یه قدر او طرفه باقان اولمادی
ایدی . خیری بک مرحوم یاییجی و جانلاندیریجی ، رفاه
مدنی به خادم آروپا قفالی بر اداره آدمی ایدی . وجوده
کتیردیکی آثاره بو خطی ده الحاق ایتدی و بتون آلات
وادواتی کتیرتدی . محاربه دوامه مانع اولدی . اداره
واقتصاد آدملری هر ملتسه نادر اوله رق ظهور ایدر .

مرحوم مدرسی دوقتور آصف درویش پاشا
ارتحال مناسیله صاحب اقدام استاد محترم احمد جودت
بک آغا بکمزک کوندردکری بو منور و محزون سطرلری با کمال
خضوع حضرت مرحومک روحنه عینا اعلا ایدیوروز .

عزیزم عبدالله جودت بک :

اجتهادک ، مرحوم آصف درویش پاشا حقنده کی
تأثر صحیفه سی ، ملی و وطنی وظیفه لرمن آراسنده اخلاقی
و تربیوی بروضیفه یی ده بزه اخطار ایدیور . بکلوب کچن
اصحاب فضیلتی اونو تمق اعتیادندن کندی میز بر درلو
قورتارامادق . أولولر بیلله بو اونوتغانلک تأثیراتی
صاغلقلرند دهیمش اولدقلری ایچون اوله جق که مزار
طاشلرینک کتابة لرند زائرلردن بر فاتحه جق اهداسی
نیاز اولونور .

هیچ بر مملکت یوقدر که موتالرینک حاکمیتندن کنیدی
قورتاره بیلمش اولسون . اکرانی و بیوک أولولرمنی طانیر
وطانیدیر ایسه ک بو حاکمیتک بزم اوزرمزده کی آثار باقیه سی
عالی و فیاض اولور . فقط بز فضیلت و علویت کوسته رن
ایزلری غائب ایدر ایسه ک اینی ره برلردن کنیدی میز محروم
ایتمش اولوروز .

فنا اولولرک بر اقدقلری فنا میرانه بر مثال آراسه کز
سزه تملق و تبصیص ذمیمه سنی کوسته بیلیرم .

آصف دریش پاشانک بر بوسقی (یاریم هیکل)
دارالفنوننک آئولا (aula) سنه قونمالیدر . ترک حیات
ایدن و اوزون مدت تدریسانده بولنان مدرسلرک بوسترلرینی
دارالفنونلره قویمق برعادتدر . حتی ایتالیانک (پادووا)
شهرنده کا ئن و مشهور غالیله تک درس خانه سنی محتوی

زده ایسه اندر در. مرحوم پاشا سه ایدی، اوقاف اندر سدان
قورتیلیدی .

بو کره خطک رسم کشادنده اصل مؤسسک اسمی
اونودلش اولدیغنی ظن ایدیورم !

مقاله کزده آصف درویشی - سویچره ده تداوی
ایتدیره بیلیمک ایچون پک آز همت صرف اولوندیغنی
سویلیورسکیز. دو قنور دکلم اما او منجوس خسته لق ،
دولرینی رآشدقن صوکره، خسته لارک اسویچره ده افاقت
بولامادق لینی چوق کوردیم . وقتنده مراجعت ایدنلر
قورتیلورلر. برده اسویچره سناتور یوملری بهالیدر. کونده
لاقل اون لیرا صرفی لازم . اوراده ایکی سنه اولسون
قالمالیدر. بوتداوی، یدی سکزیسک لیرایه باقار. بریوک مدرسی
قورتارمق ایچون بو قدر جق پاره نك حکمی باشقه یرلرده
اولمازدی . دوشوملی او مدرسه کنیدیسیله ملت نه قدر
فدا کارلقلرده بولونیدلر. بزبو حسابلری بیلیرمی ز ؟
زده اداملر مکز قیمت ماده لری بیله حساب اولونماز !

یازیقی که مملکت مزده اسویچره وسائر یرلرده کوردیکمز
سناتور یوملره بکزر مؤسسهر وجوده کله مدی . پاره
فقدانی هر یرده تأثیرینی کوستریور . بالقه ل فائض لینی
یوزده اون اولسون ایندیرسه لر مملکت مزده چوق شی
یایلیر . فقط یوزده اون بشر - اون آلق کبی عظیم
وقولای بر کار وار ایکن هانکی بانقه، مملکت معمور
اوله جق دییه، یوزده اوله اقرضاده بولونور ! هله یکی
قانونلر مزده ، مملکتک یوکسک فائض ابتلاسی نظر دقته
آلما دی وپاره سی بول یرلره قیاساً فائضک مقرض ایله
مستقرض اراسنده تعیین مقداری اساسی قبول ایدلیدی .
شمعدی فائض جاری یوزده یکریمی - یکریمی بشر در ؟
بو مملکتده معموریت ورفاه قابل اولایلیرمی ؟ بر قانون
وضع ایدیلیر کن مملکتک احوال اقتصادی سی، اخلاقی ،
اعتیادلری نظر دقته آلتیق لازمدر . قانونی آداب تاسیونلرده
بو شرطدر .

اهم مروت

شخصی و ملی قوتک منبعی [*]

یمکه، آلدینی قالوری به یاخود ارثی مقدراتنه تابع اولدیغنی
فرض ایتک نه قادر آحقچه در . کامل انسانلر ایچنده
آزیدیکندن دولای معلول اولاندن زیاده فضله پیدیکندن
دولای سرسم اولانلر چوقدر . بو کونکی حیاتک قطعی
عامللری نه فیزیکی، نهده بیولوجیائی دکلددر . قطعی عامللر
فکرلر، تفرسلر Intuitionدر . انسان معنای حیاتی
آکلایشنک آفریده سیدر . حیوانلر بویه بر آکلایشه
محتاج دکلددر . نیچون یاشادیق لینی صور ماقسزین
ودوشونمکسزین یاشارلر . انسانک وصف میزی شودر، که
شعورلو برغایه سی یاخود هدفی اولمادیقجه یاشایاماز؛ بو
کیفیت انسانک هم شانی همده سرمایه اضطرایدیر .
اونک فکری کافی قوتده ایسه بر حیوانک یتدشه مه دیک
بر درجه قوته یوکسه لیر، کافی دکسه اتخاردر که سنه قادر
ایز . بو قادر سقوط بر حیوانده کورولمز .

ملت لک قوتلرینک اقتصادی عامللری واردر : مثلاً
طوبراق، صو، معدن، سرمایه، نفوس . بونلر عامللردن
باشقا بر شی دکلددر ؛ ما کینه نك کوموری کبی درلر .
ملی قوتی وجوده کتیرمزلر . بر ملتک اصل قوتی اوملتک
بشری عنصرلری، ارککلری وقادینلریدر . بونلرک
قوتلرینک منبعی زده در ؟

برکله ایله جواب ویرمک ایجاب ایدر سه شوبله دیرم:
بر آدمک قوتی تعقیب ایتدیک غایه ده در . حیاتک بو غایه سی
یاخود موسوعی طبیعته اویغون ایسه اونا، هیجان دیدیکمز
تعالی مقصدی ویرر؛ اویغون دکسه اون لاقید بر اقیر.
یعنی بشریتک العمومی خسته لق لردن اولان نشاط سراق،
علی العاده لک، اراده سزلاک خسته لغیله معلول اولور .

بر انسانک نه رژی سی منبعنک هر شیدن اولیدیک
[*] بومقاله، Harvard دارالفنون فلسفه مدرسی پروفسور
(ویلیام هوککینغ) طرفندن مجموعه مزایچون یازیلش واهد ایدیلشدر .